

פְּתַחוּ עֲלֵינוּם וּתְחַתּוּנֵם וְאָמְרוּ
שִׁירָה, וְזֶה שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר
שְׂאוֹתֶם הַמְּנַגְנִים שְׂמַנְגְנִים
לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת.
שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים,
שִׁיר מֵאוֹתָם מְנַגְנִים. מֵה בֵּין זֶה
לְזֶה, שֶׁהָרִי נִשְׁמַע שֶׁהַכֹּל אַחַד?
אֵלֶּא וְדָאֵי שֶׁהַכֹּל אַחַד, אֲבָל בִּימֵי
דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹא הָיוּ כָּל אוֹתָם
מְנַגְנִים מִתְקַנְנִים בְּמִקּוֹמָם לְנַגֵּן
כְּרָאוּי, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לֹא נִבְנָה,
וְלִכְּן לֹא הִתְקַנְּנוּ לְמַעֲלָה
בְּמִקּוֹמָם. שֶׁהָרִי כְּמוֹ שֵׁישׁ תְּקוּנֵי
מִשְׁמְרוֹת בְּאַרְצָן, אַף כִּף בְּרִקְיַע,
וְעוֹמְדִים אֵלֶּה כְּנֹגֵד אֵלֶּה.

וּבַיּוֹם שֶׁנִּבְנְתָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִתְקַנְּנוּ
כָּלֶם בְּמִקּוֹמָם, וְהָגֵר שֶׁלֹּא מֵאִיר
הַתְּחִיל לְהָאִיר. וְשִׁירָה זֹאת נִתְקַנְּנָה
לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן, הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ. וְהַתְּשַׁבַּחַת הַזֶּה הִיא מַעֲלָה
מִכָּל הַתְּשַׁבַּחוֹת הַרְּאוּשׁוֹנוֹת. הַיּוֹם
שֶׁהִתְגַּלְּתָה תְּשַׁבַּחַת זֹאת (בְּעוֹלָם)
בְּאַרְצָן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִמְצְאָה שְׁלֹמֹה
בְּכָל, וְלִכְּן הוּא קָדֵשׁ קָדָשִׁים.

בְּסִפְרָא שֶׁל אָדָם הַרְּאוּשׁוֹן הָיָה
כְּתוּב בּוֹ, בַּיּוֹם שִׁיָּקָם הַמִּשְׁפָּן
(שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) יְעוֹרְרוּ הָאֲבוֹת
שִׁירָה מַעֲלָה וּמִטָּה. וּמִשּׁוֹם כִּף
מִצְּאֵנוּ שִׁין מֵאוֹתוֹת גְּדוּלוֹת.
וְאֵלֶּה הֵם שְׁעוֹרְרוּ, לֹא שֶׁהֵם
מְנַגְנִים, אֵלֶּא שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים אֶל
מַעֲלָה. (בְּבִיבּוֹל) שִׁיר שֶׁל אוֹתָם
גְּדוּלִים שְׂמַמְנִים עַל כָּל
הָעוֹלָמוֹת.

וְשִׁנְיָנוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם עָמַד יַעֲקֹב
הַשְּׁלֹם וְנִכְנַס לְגֵן עֵדֶן בְּשִׂמְחָה עַל
מִקּוּמוֹ, וְאֵז גֵּן הָעֵדֶן הַתְּחִיל לְנַגֵּן,
וְכָל אוֹתָם בְּשִׂמְיֵם שֶׁל הָגֵן. מִי
גָּרַם שִׁירָה זֹאת וּמִי אָמַר אוֹתָהּ?
הוּא אוֹמֵר, זֶה יַעֲקֹב. שְׂאֵלְמֵלֵא
הוּא לֹא נִכְנַס לְגֵן הָעֵדֶן, לֹא אָמַר
הָגֵן שִׁירָה.

לֹא אָמַר גִּנְתָּא שִׁירָתָא.

יּוֹמָא, כְּדִין פְּתַחוּ עֲלָאֵי וְתַתְּאֵי וְאָמְרוּ שִׁירָתָא,
וְהֵינּוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירָתָא דְּאֵינוֹן מְנַגְנִין
דְּמְנַגְנִין לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. (דף קמ"ג ע"ב).

דָּוִד מִלְכָּא אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, שְׁלֹמֹה מִלְכָּא
אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מֵאֵינוֹן מְנַגְנִין.
מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי, דְּהָא אֲשַׁתְּמַע דְּכֹלֵא חַד.
אֵלֶּא וְדָאֵי כֹלֵא חַד, אֲבָל בִּיּוֹמֵי דְּדָוִד מִלְכָּא,
לֹא הָיוּ כָּל אֵינוֹן מְנַגְנִין מִתְקַנְנִין בְּדוּכְתִּיּהוּ,
לְנַגְנָא כְּדָקֵא יְאוֹת, וּבִי מִקְדָּשָׁא לֹא אֲתַבְּנִי,
וּבְגִין כִּף לֹא אֲתַתְּקֵנוּ לְעֵילָא בְּדוּכְתִּיּהוּ. דְּהָא
כְּמָה דְּאֵית תְּקוּנֵי דְּמִשְׁמְרוֹת בְּאַרְעָא, אוֹף הָכִי
בְּרִקְיַע, וְקִיּוּמִין אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין.

וּבִיּוֹמָא דְּאֲתַבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא, אֲתַתְּקֵנוּ
כְּלָהוּ בְּדוּכְתִּיּהוּ, וְשִׁרְגָא דְּלֵא
נִהְרָא שְׁרִיאַת לְאַנְהָרָא. וְשִׁירָתָא דְּאֵתְּקַנְתָּ
לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה, מִלְכָּא דְּשִׁלְמָא דִּילִיָּה.
וְתוֹשְׁבַּחָא דְּאֵי אִיהִי מַעֲלִיא, מִכָּל תְּשַׁבַּחָן
קְדָמָאֵי. יּוֹמָא דְּאֲתַגְּלִי תוֹשְׁבַּחַתָּא דְּאֵ (בְּעֵלְמָא)
בְּאַרְעָא, הֵהוּא יּוֹמָא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוֹ בְּכֹלֵא,
וְעַל דְּאֵי אִיהוּ קָדֵשׁ קָדָשִׁים.

בְּסִפְרָא דְּאָדָם קְדָמָאָה, הוּהוּ כְּתִיב בֵּיה.
בִּיּוֹמָא דִּיתְקָם בִּי מִשְׁפָּנָא (ד"א דִּיתְבְּנִי
בִי מִקְדָּשָׁא) יִתְעַרְוִן אֲבָהֶן שִׁירָתָא, עֵילָא וְתַתְּאֵי.
וּבְגִין כִּף אֲשַׁבַּחְנָא שִׁין מֵאֲתוּוֹן רַבְּרָבִין. וְאֵלִין
אֵינוֹן דְּקָא אֲתַעְרוּ, לֹא דְּאֵינוֹן מְנַגְנִין, אֵלֶּא
דְּאֵינוֹן מִתְעַרְי לְגַבֵּי עֵילָא. (ד"א ל"ג בְּבִיבּוֹל) שִׁיר
דְּאֵינוֹן שִׁירִין רַבְּרָבִין, דְּמִמְנֵן עַל עֲלָמִין כְּלָהוּ.
וְתַנְיָנִין, בְּהֵהוּא יּוֹמָא קָם יַעֲקֹב שְׁלִימָא,
וְעַל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, בְּחִידוֹ, עַל
דוּכְתִּיּהוּ. כְּדִין גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, שְׂאֵרֵי לְנַגְנָא,
וְכָל אֵינוֹן בּוֹסְמִין דְּגִנְתָּא. מָאן גָּרִים שִׁירָתָא
דָּא, וּמָאן אָמַר לָהּ. הוּי אִימָא דָּא יַעֲקֹב,
דְּאֵלְמֵלֵא אִיהוּ לֹא עַל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, לֹא אָמַר גִּנְתָּא שִׁירָתָא.

שִׁירָה זו שִׁירָה, שֶׁהיא כָּלֵל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. שִׁירָה שְׁעֵלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים מִתְעוֹרְרִים אֵלֶיהָ. שִׁירָה שֶׁהיא כְּמוֹ הָעוֹלָם שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁהוא שַׁבַּת הָעֲלִיּוֹנָה. שִׁירָה שֶׁהֵשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן מִתְעוֹרֵר בְּשִׁבְלָהּ, וְלִכְּנֵן הוּא קָדֵשׁ קָדָשִׁים. מַה הַטֵּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה הֵכֵל. (תה) מִשּׁוֹם שֶׁכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נִתְּנָת בְּיָמִין. כִּיּוֹן שֶׁנִּתְּנָת בְּיָמִין, אִז כָּל הַשִּׂמְחָה וְכָל הָאַהֲבָה נִמְצָאִים. וְלִכְּנֵן כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. בְּזִמְנֵן שֶׁהַיָּמִין הֵזוּ חוֹזְרֵת לְאַחֹר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַשֵּׁב אַחֹר יָמִינוּ, אִז כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נִתְּנָת בְּשְׂמָאל. כִּיּוֹן שֶׁנִּתְּנָה בְּשְׂמָאל, מִתְחִילִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים לִפְתּוֹחַ עֲלִיו קִינָה. וּמָה אוֹמְרִים? אֵיכָה. אֵי כַּה. אֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁמְקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁהִיטָה יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹכָהּ נִמְנָע וְנִגְרָע מִמֶּנָּה. מִשּׁוֹם כִּי שִׁיר הַשִּׁירִים, שֶׁהִיטָה מִצַּד הַיָּמִין, כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. אֵיכָה, שֶׁחִסֵּר הַיָּמִין וְנִמְצָא הַשְּׂמָאל, כָּל דְּבָרָיו קִנְטוֹרִים וְקִינּוֹת.

וְאֵם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּל שִׂמְחָה וְכָל חֲדוּה וְכָל שִׁיר הוּא מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְלִכְּנֵן הַלּוּיִם מִצַּד הַשְּׂמָאל מְנַגְּנִים שִׁירָה. אֲלָא כָּל שִׂמְחָה שֶׁנִּמְצָאָת מִצַּד הַשְּׂמָאל, לֹא נִמְצָא אֲלָא בְּזִמְנֵן שֶׁהַיָּמִין נִדְּבַק עִמּוֹ. וּבְזִמְנֵן שֶׁהַיָּמִין מִתְעוֹרֵר וְנִדְּבַק עִמּוֹ, אִז אוֹתָהּ חֲדוּה מִיָּמִין מִיִּטְבֵּי אֶת הַפֶּעַס. וְכִשְׁהַפֶּעַס שׁוֹכֵף וְהַשִּׂמְחָה הִיא מִצַּד הַיָּמִין, אִז חֲדוּה שְׁלֵמָה בָּאָה מִהַצַּד הַזֶּה. וְכִשְׂמִיִן לֹא נִמְצָא, הַפֶּעַס שֶׁל הַשְּׂמָאל רַב, וְלֹא שׁוֹכֵף וְלֹא מִיִּטְבֵּי וְלֹא מִשְׂמַח, וְאִז אֵיכָה. אֵי כַּה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מַה תְּהֵא עֲלֶיהָ? שֶׁהַיָּמִין יוֹשֶׁבֶת בְּשְׂמָאל, וְהַפֶּעַס רַב וְלֹא

שִׁירָתָא דָּא שִׁירָתָא, דְּאִיהִי כָּלְלָא דְּכָל אוֹרֵייתָא. שִׁירָתָא דְּעֲלָאִי וְתַתְּאִי מִתְעוֹרֵר לְגַבְהָ. שִׁירָתָא דְּאִיהִי כְּגוֹנָא דְּעֲלָמָא דְּלֵעִילָא, דְּאִיהוּ שַׁבַּת עֲלָאָה. שִׁירָתָא דְּשְׂמָא קָדִישָׁא עֲלָאָה, אֲתַעֲטֵר בְּגִינָה. וְעַל דָּא אִיהוּ קָדֵשׁ קָדָשִׁים. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל מְלוּי בְּרַחֲמֵי וּבְחֻדוּה כְּלָא. (ויד) בְּגִין דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֲתִיְהִיב בְּיָמִינָא, כִּיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב בְּיָמִינָא, כְּדִין כָּל חִידוּ וְכָל רַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין כִּי בְּרַחֲמֵי וּבְחֻדוּה כָּל מְלוּי.

בְּזִמְנָא דְּהֵאִי יָמִינָא אֲתַהֲדֵר לְאַחֹרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (איכָה ב) הַשֵּׁב אַחֹר יָמִינוּ, כְּדִין כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֲתִיְהִיב בְּשְׂמָאלָא. כִּיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב בְּשְׂמָאלָא, שְׂרִיאוּ עֲלָאִי וְתַתְּאִי לְמִפְתַּח עֲלִיָּה קִינָה. וּמָאִי קָאמְרִי. אֵיכָה, אֵי כַּה, אֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאֲתַר עֲלָאָה דְּהוּיָת יִתְבָּא בְּגוּיָה אֲתַמְנָע וְאֲתַגְרַע מִנָּה בְּגִינֵי כִי שִׁיר הַשִּׁירִים, דְּהוּה מִסְטָרָא דִּימִינָא, כָּל מְלוּי רַחֲמֵי וְחֻדוּה. אֵיכָה, דְּחִסֵּר יָמִינָא, וְאֲשַׁתְּכַח שְׂמָאלָא, כָּל מְלוּי אֵינּוֹן קִנְטוֹרִין וְקִינּוֹן.

וְאִי תִימָא, הָא כָּל חִידוּ, וְכָל חֲדוּה, וְכָל שִׁיר, מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא אִיהוּ, וְעַל דָּא לְוָאִי מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא מְנַגְּנֵי שִׁירָתָא. אֲלָא, כָּל חִידוּ דְּאֲשַׁתְּכַח מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא, לֹא אֲשַׁתְּכַח אֲלָא בְּזִמְנָא דִּימִינָא אֲתַדְּבַק בְּהַדְּיָה. וּבְזִמְנָא דִּימִינָא אֲתַעֲר וְאֲתַדְּבַק בְּהַדְּיָה, כְּדִין הֵהוּא חֲדוּה מִיָּמִינָא, אִיהוּ דְּקָא אוֹטִיב לְרַתְּחָא, וְכַד רַתְּחָא אֲשַׁתְּכַח, וְחִידוּ אִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, כְּדִין חֲדוּה שְׁלִימָתָא אֲתִי מִהֵאִי סְטָרָא. וְכַד יָמִינָא לֹא אֲשַׁתְּכַח, רַתְּחָא דְּשְׂמָאלָא נְפִישׁ, וְלֹא שְׁכִיף, וְלֹא אוֹטִיב, וְלֹא חֲדִי. כְּדִין אֵיכָה, אֵי כַּה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מַה תְּהֵא עֲלֶיהָ, דְּקָא יִתְבָּא בְּשְׂמָאלָא, וְרַתְּחָא